

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4\(40\)-53-63](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-4(40)-53-63)

УДК 342.25:502/504

JEL Classification: R11

Андрій Володимирович Захарін

аспірант кафедри економіки, обліку і оподаткування

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: siversport.office@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4871-0888>

ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНА ВІДБУДОВА В МЕЖАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розглянуто концепцію екологічно орієнтованої відбудови в умовах децентралізованого управління як важливого елемента сталого розвитку. Процеси відновлення території після кризових подій, таких як військові конфлікти, техногенні катастрофи чи природні лиха, часто зосереджуються на короткострокових економічних цілях, нехтуючи екологічними й соціальними аспектами. Екологічно орієнтована відбудова базується на принципах раціонального використання ресурсів інтеграції, впровадження відновлюваних джерел енергії, збереження екосистем і соціальної і соціальної інтеграції. Вона спрямована на мінімізацію впливу людської діяльності на довкілля, одночасно створюючи сприятливі умови для економічного зростання та соціального добробуту. У роботі проаналізовано роль децентралізації як чинника, що сприяє ефективному впровадженню екологічних підходів у процеси відбудови. Зазначено, що децентралізоване управління забезпечує фінансову автономність громад, забезпечує їхню відповідальність і сприяє активному залученню місцевого населення до прийняття рішень. У статті також окреслено ключові інструменти екологічної відбудови, такі як екологічні технології, фінансові механізми, цифрові інструменти моніторингу та організаційні заходи, спрямовані на розвиток екологічної свідомості. Особливо увага приділяється викликам, які стоять на шляху реалізації екологічно орієнтованої відбудови, включаючи недостатнє фінансування, технічні обмеження, низький рівень екологічної свідомості та прогалини в нормативно-правовій основі. У висновках пропонуються рекомендації щодо вдосконалення екологічної спрямованості відбудови в умовах децентралізованого управління, які можуть бути корисними для України та інших країн, що стикаються з подібними викликами.

Ключові слова: екологічно орієнтована відбудова; децентралізація; сталий розвиток; екологічні технології; енергоефективність; відновлена енергетика; зелене відновлення; стійкість громад.

Бібл.: 10.

Постановка проблеми. Сучасні виклики, зумовлені змінами клімату, виснаженням природних ресурсів, деградацією екосистем і наслідками глобальних криз, таких як збройні конфлікти та природні катаклізми, роблять питання екологічно орієнтованої відбудови надзвичайно актуальним. Особливої гостроти ця проблема набуває в контексті ризиків, пов'язаних із військовою агресією росії, яка спричинила масштабне руйнування інфраструктури, забруднення довкілля та деградацію екосистеми України. Ситуацію доповнюють додаткові загрози, зумовлені екстремальними погодними явищами, викликаними глобальною кліматичною кризою, що прискорює виснаження природних ресурсів і знижує екологічну стійкість території. Водночас серйозні ризики виникають через пошкодження логістичних ланцюгів і ускладнень доступу до глобальних ринків для постачання ресурсів та продукції, що може стати наслідком політичних або економічних криз.

Урахування цих факторів є критичним для розробки цілісної стратегії екологічно орієнтованої відбудови. Така стратегія має не тільки забезпечити відновлення території, але й гарантувати її стійкість до майбутніх викликів, сприяти адаптації до змін клімату та підтримувати сталий соціально-економічний розвиток. Відновлення території, що зазнали руйнувань, потребує впровадження нових підходів, які підвищують ефективність, екологічну відповідальність і залучення місцевих громад до процесів планування та реалізації відновлювальних заходів.

Традиційні методи відбудови часто зосереджуються на короткострокових економічних вигодах і технічних аспектах, нехтуючи довгостроковими екологічними й соціальними наслідками. Такий підхід може призвести до подальшого погіршення екологічної ситуації, зниження якості життя населення та підвищення вразливості території до майбутніх криз. Тому інтеграція екологічних принципів у процеси відновлення є необхідною умовою для досягнення сталого розвитку.

Екологічно орієнтована відбудова є міждисциплінарним підходом, який компенсує технологічні інновації, екологічну освіту, фінансову підтримку та політичну волю. Її впровадження передбачає використання таких інструментів, як екотехнології, системи управління відходами, фінансові стимули та нормативно-правова база, яка враховує екологічні аспекти. Важливим фактором успіху є міжнародне співробітництво, яке дозволяє залучити ресурси й досвід інших країн.

Водночас впровадження децентралізованого управління в Україні створює унікальні можливості для адаптації екологічних підходів до місцевих умов. Децентралізація допомоги передачі повноважень місцевим громадам, що дозволяє ефективніше планувати та реалізовувати екологічні ініціативи. Місцеві органи влади краще розуміють потреби своєї громади, мають можливість швидше реагувати на виклики та залучати громадян до процесу ухвалення рішень. Це відкриває перспективи для більш адресного використання ресурсів і впровадження інноваційних рішень у процесах відбудови.

Крім того, світова спільнота дедалі більше уваги приділяє питанням сталого розвитку, що відображено в Цілях сталого розвитку ООН. У цьому контексті екологічно орієнтована відбудова є інструментом виконання міжнародних зобов'язань, таких як боротьба зі зміною клімату збереження, екосистем та перехід до «зеленої» економіки.

Отже, актуальність дослідження зумовлена недостатністю вирішення екологічних, соціальних та економічних проблем у процесі відновлення зруйнованих територій, що є місцем для забезпечення довготривалого сталого розвитку України та світу загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в галузі екологічно орієнтованої відбудови та децентралізованого управління розвиваються в контексті глобальних викликів, таких як зміна клімату, урбанізація,

соціальні кризи та військові конфлікти. Значна частина наукових праць і публікацій присвячена аналізу інноваційних підходів до відновлення території, ролі місцевих громад у цьому процесі та ефективності впровадження екологічних стратегій у децентралізованих системах управління.

В Україні проблема екологічно орієнтованої відбудови в межах децентралізованого управління досліджується переважно в контексті сталого розвитку, післякризового відновлення та інтеграції екологічних підходів до місцевого самоврядування. Серед науковців, які зробили такий вагомий внесок у цю сферу, можна виокремити: С. І. Дорогунцова, В. М. Шмандія, Ю. С. Шемшученко, А. Б. Качинського, О. В. Веклича, М. М. Голубеца, В. І. Андрійцева, О. С. Заржицького, І. П. Крючкова.

Ці науковці зробили значний внесок у розробку теоретичних і практичних підходів до вирішення питань екологічно орієнтованої відбудови, проте тема децентралізації та її вплив на реалізацію екологічних ініціатив потребує подальшого вивчення.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри значний обсяг наукових досліджень із теми екологічно орієнтованої відбудови в умовах децентралізованого управління, існує низка аспектів, які залишаються недостатньо вивченими. Серед них варто виокремити інтеграцію екологічних і соціальних стандартів у нормативно-правовій базі на місцевому рівні, адаптувати міжнародний досвід до конкретних умов України, а також оцінку економічної ефективності екологічних рішень у контексті їх тривалого впливу на розвиток громади.

Недостатньо досліджені також механізми фінансування екологічних проєктів у децентралізованій системі, роль сучасних цифрових технологій у процесах планування та моніторингу, а також підходи до активного залучення громад. Питання створення прозорих систем моніторингу впливу екологічних проєктів на довкілля та якість життя залишаються відкритими.

Ці прогалини у знаннях вказують на необхідні подальші міждисциплінарні дослідження, які сприяють створенню стійкої моделі екологічно орієнтованої відбудови в умовах децентралізованого управління.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз впливу децентралізації на реалізацію екологічної політики, вивчення застосування ключових інструментів екологічно орієнтованої реконструкції, оцінка перспектив адаптації міжнародного досвіду до умов України та розробка пропозицій щодо підвищення стійкості територій до сучасних викликів.

Дослідження спрямоване на сприяння формуванню комплексного підходу, який забезпечує баланс між екологічними, соціальними та економічними аспектами розвитку, сприяючи сталому відновленню громади та збереженню природного середовища.

Виклад основного матеріалу. Екологічно орієнтована відбудова є ключовим елементом забезпечення сталого розвитку в умовах сучасних глобальних викликів. Цей підхід базується на принципах раціонального використання природних ресурсів, впровадження енергоефективних технологій та збереження екосистем. Він поєднує екологічні, економічні та соціальні аспекти, створюючи умови для довгострокової стійкості території. У контексті децентралізації управління цей підхід набуває особливого значення, що не дозволяє адаптувати екологічні рішення до локальних потреб і специфіки.

Виклики, спричинені повномасштабною війною, завдали значної шкоди довкіллю України. За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, у 2022 році було зафіксовано 2278 екологічних збитків на загальну суму понад 1600 млрд грн [1]. Українці усвідомлюють серйозність екологічної шкоди, завданої довкіллю внаслідок російської агресії. Серед основних екологічних проблем війни виділяють замінування території (80,5 %) та утворення відходів війни, таких як уламки зруйнованих будівель, залишки військової техніки тощо (71,8 %) [2]. Ці дані наголошують на головній необхідності формування системи ефективного відновлення природних ресурсів, здатної забезпечити довготривалу екологічну стійкість.

Масштабні руйнування, зумовлені активними ракетними й артилерійськими обстрілами українських міст, що є частиною тактики ведення бойових дій, призводять до значних пошкоджень житлових будівель. На початок 2024 року загальна сума прямих збитків, завданих інфраструктурі України внаслідок повномасштабного вторгнення росії, оцінюється в 155 млрд \$ [3]. Основну частину цих втрат становлять руйнування житлових будівель на суму 58,9 млрд \$ і пошкодження інфраструктури, вартість відновлення якої оцінюється в 36,8 млрд \$ [4]. Крім того, витрати на реконструкцію промислових підприємств оцінені в 18,3 млрд \$, а агропромислового комплексу та земельних ресурсів – 17,5 млрд \$. Ці показники свідчать про масштабність руйнувань, які вимагають комплексного підходу до реконструкції, спрямованої не лише на відновлення зруйнованих об'єктів, але й на створення більш стійких і сучасних систем управління та інфраструктури.

За даними Міністерства охорони довкілля та природних ресурсів України, війна завдала значних екологічних збитків. Постраждала третина українських лісів, що суть проблеми на екосистемі та біорізноманітті. Близько 20 % природоохоронних територій України відзначили шкідливий вплив, а 35 % європейського біорізноманіття, яким володіє Україна, опинилося під загрозою. Російська окупація охопила 740 українських родовищ корисних копалин, позбавивши країну важливих ресурсів. Приблизно 30 % території України залишаються забрудненими вибухонебезпечними залишками війни, що створює загрозу для довкілля та життя людей. Крім того, викиди парникових газів, спричинені військовими діями, становлять щонайменше 33 мільйони тонн CO₂-еквівалента, що посилює негативний вплив на клімат. Дані

підкреслюють масштабну екологічну катастрофу, яка потребує комплексного підходу до відновлення довкілля та впровадження ефективних заходів для мінімізації довгострокових наслідків [5].

Післявоєнний економічний розвиток України має стати основою для переходу до зеленої та чистої економіки. Метою відновлення природи є не лише повернення довоєнного стану екосистеми, але і створення нової системи управління природними ресурсами, де цінність довкілля прирівнюється до цінності суспільства. Реконструкція має бути невіддільно пов'язаною з баченням сталого майбутнього, забезпечуючи збалансований розвиток, що враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти для добробуту наступних поколінь. Пріоритетом має бути зміна підходів до економічного розвитку шляхом будівництва енергоефективної інфраструктури, промислових об'єктів, комунальних закладів та житлового фонду, з акцентом на мінімізацію енерговитрат та використання екологічно безпечних матеріалів. Базовою умовою для екологічної відбудови є застосування сучасних технологій, таких як енергоефективні матеріали, відновлені джерела енергії та системи очищення води [6].

Післявоєнне відновлення України повинно базуватися на зелених принципах, відображаючи прагнення до європейських цінностей та інтеграцію до Європейського Союзу. Використання підходів Європейського зеленого курсу дозволяє модернізувати та декарбонізувати економіку, підвищуючи її конкурентоспроможність як на європейському, так і на світовому ринку. Зелена реконструкція відкриває можливість для України перейти на якісно новий рівень економічного розвитку [6].

Сталий розвиток виступає одним із ключових принципів відновлення України, базуючись на підході «відбудувати краще, ніж було». Підхід спрямований на підвищення стійкості країни та її громади, а також забезпечення сталого руху України до вступу в Європейський Союз. Розробка проєктів із відновлення, орієнтованих на майбутнє, дозволить модернізувати економіку, водночас враховуючи фінансові, соціальні та екологічні аспекти. Інтеграція ключових аспектів сталого розвитку в екосистему України є основою для ефективного управління ресурсами, створення сприятливого середовища для розвитку громади та забезпечення довгострокового добробуту країни.

Успіх відновлення України залежить від злагодженої співпраці між різними рівнями влади – національним, регіональним та місцевим. Така взаємодія не є лише бажаною стратегією, а виступає обов'язковою умовою досягнення результату. Децентралізоване управління забезпечує більшу гнучкість у прийнятих рішеннях, покращує фінансову автономність громади та дає можливість залучити місцеве населення до процесу реконструкції. Місцеві органи влади можуть ефективніше планувати екологічні ініціативи, спираючись на особливі особливості території, і залучати фінансування з

міжнародних фондів чи за допомогою приватного сектору. Для впровадження екологічних підходів необхідно використовувати технологічні, фінансові, нормативно-правові та організаційні інструменти. Економічні механізми, зокрема гранти, податкові пільги та «зелені» інвестиційні фонди, сприяють залученню більшості ресурсів для реалізації екологічних проєктів. Нормативно-правова база має забезпечити дотримання чітких екологічних стандартів, а ефективне управління має обґрунтовуватися на прозорому моніторингу та активній участі громади.

У 2024 році у співпраці з міжнародними партнерами, проєктами технічної допомоги та незалежними експертами було оновлено Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки та створено Дорожню карту децентралізації. Ці документи стали ключовою основою для стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях, особливо у сфері реалізації політики відновлення території.

Регіональні та місцеві органи влади активно розробляють або оновлюють свої стратегічні плани з відновлення та розвитку, пріоритетні напрямки узгоджуються з Державною стратегією. Така взаємоузгодженість сприяє цілісності підходів до відновлення громади, модернізації інфраструктури та стимулювання економічного зростання. Багато громад вже підготували свої стратегічні плани, що говорить про їхню готовність до активної участі в процесі відновлення країни та сприяння економічному зростанню. Така ініціативність громади показує їхню відданість принципам сталого розвитку та прагнення до покращення умов життя для свого населення.

Успішний досвід української громади демонструє потенціал децентралізації у відновленні території, зруйнованих війною, через впровадження екологічних технологій, таких як сонячні електростанції чи системи сортування відходів. Очікується, що реалізація програми відновлення стане першочерговою відповідальністю місцевої влади. Саме місцева влада здатна оперативно реагувати на виклики, забезпечувати координацію відновлювальних заходів і залучати необхідні ресурси для відбудови інфраструктури та покращення умов життя мешканців. Громади беруть на себе ключову роль у цьому процесі, оскільки для них це не лише щоденна робота, але й питання виживання, особливо у прифронтових регіонах. Завдяки децентралізації громади отримали можливість залучати міжнародні гранти, партнерства та використовувати інноваційні підходи для сталого розвитку. Наведені приклади свідчать про ефективність цих дій, що сприяють енергетичній незалежності, покращенню екологічної ситуації та економічному зростанню.

Сумська область, після значних руйнувань, впроваджує встановлення гібридних сонячних електростанцій для забезпечення альтернативної енергетики у приватних домогосподарствах, адміністративних будівлях і лікарнях. Тростянецька міська лікарня є яскравим прикладом успішного впровадження екологічних технологій для підвищення енергетичної незалежності.

У рамках відновлення проєкту лікарня отримала сучасну сонячну електростанцію, яка дозволяє забезпечити частину її енергоспоживання за рахунок відновлюваних джерел енергії. Ця ініціатива стала можливою зі співпрацею громади з міжнародними партнерами, які надали фінансову та технічну підтримку. Сонячна станція забезпечує стабільну роботу лікарні навіть у разі відключення електроенергії, спричинених пошкодженням енергетичної інфраструктури внаслідок військових дій [7].

Славутич, Київська область, демонструє лідерство у впровадженні зеленої енергетики з використанням сонячних електростанцій та реалізації програми енергоефективності. Ці заходи не тільки зменшують залежність громади від зовнішніх енергоресурсів, але і створюють нові робочі місця, сприяючи соціально-економічному розвитку. Особливу увагу привертає стратегія місцевої влади «Power Славутич», яка передбачає повний перехід громади на використання 100 % відновлюваних джерел енергії. Попри обмежений бюджет, який у 2023 році становив 300 мільйонів гривень, місто активно розвиває міжнародну співпрацю. Завдяки успішним партнерським проєктам було отримано ще 417 мільйонів гривень, що дозволило прискорити реалізацію екологічних ініціатив [8].

У Чорткові, Тернопільська область, завдяки грантам міжнародних організацій створено сучасний центр сортування сміття. Центр сортування значно зменшив обсяги захоронення відходів, сприяючи покращенню екологічної ситуації в регіоні [9].

У Баштанці Миколаївської області встановлено невелику сонячну електростанцію, яка забезпечує такі критично важливі об'єкти, як лікарні та водозабори. Крім того, у регіоні введено в експлуатацію 1418 гібридних сонячних електростанцій у приватних домогосподарствах. Ці установки генерують електроенергію із сонячного випромінювання та забезпечать власникам бути енергонезалежними, забезпечуючи безперебійне енергопостачання навіть в умовах аварійних відключень [10].

Ці ініціативи підкреслюють значний потенціал децентралізації у створенні стійких екосистем та сучасної інфраструктури, спрямованих на мінімізацію негативного впливу на довкілля та підвищення якості життя громади. Дані приклади демонструють, як міжнародна співпраця та впровадження екологічних технологій можуть ефективно вирішувати основні екологічні проблеми на місцевому рівні, підтримуючи сталий розвиток громад та сприяти зміцненню стійкості громади особливо в умовах кризи. Українські громади на сьогодні відіграють велику роль в екологічній відбудові країни.

Водночас реалізація екологічно орієнтованої відбудови стикається з викликами. Обмежене фінансування, низький рівень екологічної свідомості, недостатня нормативна база та технічні обмеження перешкоджають швидкому впровадженню екологічних ініціатив. Що вимагає вдосконалення політики, посилення міжнародної співпраці, розвитку екологічної освіти та впровадження інновацій.

Висновки і пропозиції. Екологічно орієнтована відбудова є фундаментальною складовою сталого розвитку України в умовах сучасних глобальних викликів, які загострилися через наслідки війни, зміни клімату, деградацію екосистеми та економічні кризи. Такий підхід дозволяє не тільки відновити зруйновані території, але й побудувати нову систему управління, спрямовану на забезпечення стійкості території до майбутніх викликів, адаптацію до кліматичних змін та підтримку соціально-економічного розвитку. Успіх цього процесу тісно пов'язаний із децентралізацією, яка відкриває можливості для реалізації громадою власних ініціатив, ефективніше використовувати ресурси та залучати місцеве населення до ухвалення рішень.

Досвід громад, підтверджує, що децентралізація сприяє впровадженню екологічних технологій, які покращують енергетичну незалежність, зменшують вплив на довкілля та підвищують якість життя населення. Водночас масштабні екологічні та економічні збитки, завдані війною, такі як пошкодження значних частин території України, зниження біорізноманіття та знищення інфраструктури, вимагають комплексного підходу до відбудови, орієнтованого на довгострокову стійкість.

Критично важливим є розробка та впровадження сучасної нормативно-правової бази, яка забезпечує чіткі екологічні стандарти у всіх аспектах будівництва. Така база має включати глибокі екологічні, соціальні та економічні дослідження, які інтегрують найкращі міжнародні практики, адаптовані до національних реалій. Вона дозволить створити комплексний підхід до відновлення, що враховує специфіку України, забезпечуючи ефективність та стійкість.

У цьому контексті є також розвиток міжнародної співпраці, яка дозволяє залучати фінансові та технічні ресурси для реалізації масштабних екологічних проєктів. Гранти, податкові пільги та створення «зелених» інвестиційних фондів мають стати основою фінансування ініціатив, спрямованих на відновлення довкілля та модернізацію інфраструктури. Розвиток механізмів публічно-приватного партнерства дозволить об'єднати ресурси громади і бізнесу для фінансування екологічних проєктів, може стати дієвим інструментом для реалізації масштабних екологічних ініціатив, таких як впровадження відновлених джерел енергії, системи управління відходами.

Окремої уваги заслуговує використання сучасних цифрових технологій у процесах планування, моніторингу та залучення громадян до екологічних ініціатив. Використання геоінформаційних систем (ГІС) і штучного інтелекту дозволяє підвищити точність планування, оцінки ризиків та ефективності впровадження заходів. Інструменти цифрової демократії сприяють підвищенню прозорості, довіри та ефективності реалізації проєктів. Активне залучення громадян і громадських організацій забезпечує більшу відповідальність влади за реалізацію рішень, що сприяють формуванню екологічно свідомого суспільства.

Важливим аспектом є екологічна освіта, яка повинна сприяти підвищенню обізнаності громадян про необхідність захисту довкілля та підтримки екологічних ініціатив. Вона має стати інструментом створення нової культури взаємодії з природою, де екологічна відповідальність є частиною повсюдного життя.

Міжнародне співробітництво є критично важливим для адаптації найкращих практик інших країн, зокрема у сфері відновлюваної енергетики, управління відходами та природоорієнтованих рішень. Для цього доцільно створити платформу для обміну досвідом та залучення міжнародних експертів.

Реалізація цих кроків дозволить Україні не лише відновити пошкоджені території, але й створити стійку екосистему, здатну протистояти викликам майбутнього. Також сприятиме інтеграції України до європейської спільноти як країни, яка демонструє передовий досвід у сталому розвитку, модернізації економіки та захисту довкілля. Таким чином, екологічно орієнтована відбудова стане не лише інструментом подолання наслідків війни, але й основою для створення якісно нової моделі розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Принципи повоєнного відновлення природи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.savednipro.org/povoyenne-vidnovlennya>.
2. Україна майбутнього: Вступ до ЄС, повоєнна відбудова, екологічні проблеми та енергетична незалежність очима пересічного українця. Аналітична записка на основі всеукраїнського соціологічного опитування Лютий 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dixigroup.org/analytic/ukrayina-majbutnogo-vstup-do-yes-povoyenna-vidbudova-ekologichni-problemy-ta-energetychna-nezalezhnist-ochyma-peresichnogo-ukrayinczya>.
3. Загальна сума збитків, завдана інфраструктурі України, зросла до майже \$ 155 млрд – оцінка KSE Institute станом на січень 2024 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturii-ukrayini-zroslo-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku>.
4. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на початок 2024 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.
5. Овчинникова Ю. Як має відбуватися екологічне відновлення України за підтримки міжнародної спільноти [Електронний ресурс] / Юлія Овчинникова. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/06/14/254848>.
6. Повоєнне відновлення України: відбудова заради кращого майбутнього [Електронний ресурс]. – Київ, 2022. – Режим доступу: <https://epl.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/post-war-reconstruction-UA3001.pdf>.
7. У Тростянецькій лікарні реалізували два проєкти по встановленню сонячних електростанцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ntgazeta.com.ua/trostjanechchina/6305-u-trostjaneckj-lkarn-realzuvali-dva-proyekti-po-vstanovlennju-sonjachnih-elektrostancj.html>.
8. Перший в Україні: Славутич планує повністю перейти на відновлювані джерела енергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hmarochos.kiev.ua/2024/01/12/pershuj-v-ukrayini-slavutyich-planuye-povnistyu-perejty-na-vidnovlyuvani-dzherela-energiyi>.
9. У Чорткові триває впровадження планово-подвірної системи вивезення сміття. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.chortkivmr.gov.ua/2019/09/04/u-chortkovi-tryvaye-vprovadzhennya-planovo-podvirnoyi-systemy-vyvezennya-smittya>.
10. Гакман А. В Миколаївській області встановили майже 1500 сонячних електростанцій у приватних будинках [Електронний ресурс] / Анна Гакман. – Режим доступу: <https://nikvesti.com/news/incidents/297989-v-mykolaivski-oblasti-vvedeno-1418-gibridnykh-solnechnykh-elektrostantsii>.

References

1. Pryntsy py povoiennoho vidnovlennia pryrody Ukrainy [Principles of post-war restoration of nature in Ukraine]. (2023). <https://www.savednipro.org/povoyenne-vidnovlennya/>.
2. Ukraina maibutnoho: Vstup do YeS, povoienna vidbudova, ekolohichni problemy ta enerhetychna nezalezhnist ochyma peresichnoho ukraintsia. Analitychna zapyska na osnovi vseukrainskoho sotsiolohichnoho opytuvannia Liutyi 2024 [Ukraine of the Future: EU Entry, Post-War Reconstruction, Environmental Problems and Energy Independence through the Eyes of an Average Ukrainian. Analytical Note Based on an All-Ukrainian Sociological Survey February 2024]. (2024). <https://dixigroup.org/analytic/ukrayina-majbutnogo-vstup-doyes-povoyenna-vidbudova-ekologichni-problemy-ta-energetychna-nezalezhnist-ochyma-peresichnogo-ukrayinczya>.
3. Zahalna suma zbytkiv, zavdana infrastrukturi Ukrainy, zrosla do maizhe \$ 155 mlrd – otsinka KSE Institute stanom na sichen 2024 roku [The total amount of damage caused to Ukraine's infrastructure has increased to almost \$155 billion - KSE Institute estimate as of January 2024]. (2024). <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku>.
4. Zvit pro priami zbytky infrastruktury vid ruinuvan vnaslidok viiskovoi ahre-sii Rosii proty Ukrainy stanom na pochatok 2024 roku [Report on direct damage to infrastructure from destruction as a result of Russia's military aggression against Ukraine as of the beginning of 2024]. (2024). https://kse.ua/wp-content/uploads/2024/04/01.01.24_Damages_Report.pdf.
5. Ovchynnykova, Yu. (2023). *Yak maie vidbuvatysia ekolohichne vidnovlennia Ukrainy za pidtrymky mizhnarodnoi spilnoty [How should the ecological restoration of Ukraine take place with the support of the international community]*. <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/06/14/254848>.
6. Povoienne vidnovlennia Ukrainy: vidbudova zarady krashchoho maibutnoho [Post-war restoration of Ukraine: rebuilding for a better future]. (2022). <https://epl.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/post-war-reconstruction-UA3001.pdf>.
7. U Trostianetskii likarni realizuvaly dva proiektu po vstanovlenniu soniachnykh elektrostantsii [Two projects for the installation of solar power plants were implemented in Trostyanets Hospital]. (2023). <https://ntgazeta.com.ua/trostjanechchina/6305-u-trostjaneckj-lkarn-realzuvali-dva-proyekti-po-vstanovlennju-sonjachnih-elektrostancj.html>.
8. Pershyi v Ukraini: Slavutykh planuie povnistiu pereity na vidnovliuvani dzherela enerhii [The first in Ukraine: Slavutykh plans to completely switch to renewable energy sources]. (n.d.). <https://hmarochos.kiev.ua/2024/01/12/pershyj-v-ukrayini-slavutykh-planuye-povnistyuperejty-na-vidnovlyuvani-dzherela-energiyi>.
9. U Chortkovi tryvaie vprovadzhennia planovo-podvirnoi systemy vyvezennia smittia [In Chortkiv, the implementation of a planned yard waste removal system is underway]. (n.d.). <https://www.chortkivmr.gov.ua/2019/09/04/u-chortkovi-tryvaye-vprovadzhennya-planovo-podvirnoyi-systemy-vyvezennya-smittya>.
10. Hakman A. (2024). *V Mykolaivskii oblasti vstanovyly maizhe 1500 soniachnykh elektrostantsii u pryvatnykh budynkakh [In Mykolaiv region, almost 1,500 solar power plants were installed in private homes]*. <https://nikvesti.com/news/incidents/297989-v-mykolaivskii-oblasti-vvedeno-1418-gibridnykh-solnechnykh-elektrostantsii>.

Отримано 21.11.2024

UDC 342.25:502/504

Andriy Zakharin Postgraduate Student, Department of Economics, Accounting and Taxation
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** siversport.office@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0003-4871-0888>**ECOLOGICALLY ORIENTED RECONSTRUCTION
WITHIN THE FRAMEWORK OF DECENTRALIZED MANAGEMENT**

The article examines the concept of ecologically oriented reconstruction in decentralized governance as an important element of sustainable development. The processes of territorial reconstruction after crisis events, such as military conflicts, man-made disasters or natural disasters, often focus on short-term economic goals, neglecting environmental and social aspects. This approach does not ensure long-term sustainability and can lead to further degradation of natural resources and deterioration of living conditions of the population. Ecologically oriented reconstruction is based on the principles of rational use of resources, integration, introduction of renewable energy sources, preservation of ecosystems and social and social integration. It is aimed at minimizing the impact of human activities on the environment, while creating favorable conditions for economic growth and social well-being. In the context of decentralized governance, this approach takes on particular importance, the latter local communities support greater autonomy in addressing environmental issues and can adapt solutions to their unique needs. The paper analyzes the role of decentralization as a factor contributing to the effective implementation of environmental approaches in reconstruction processes. It is noted that decentralized governance ensures the financial autonomy of communities, ensures their responsibility and promotes the active involvement of the local population in decision-making. The article also outlines key tools for ecological reconstruction, such as eco-technologies, financial mechanisms, digital monitoring tools and organizational measures aimed at developing environmental awareness. Particular attention is paid to the challenges that stand in the way of implementing environmentally-oriented reconstruction, including insufficient funding, technical limitations, low levels of environmental awareness and gaps in the regulatory framework. The conclusions offer recommendations for improving the environmental focus of reconstruction under decentralized governance, which may be useful for Ukraine and other countries facing similar challenges.

Keywords: environmentally friendly reconstruction; decentralization; sustainable development; eco-technologies; energy efficiency; renewable energy; green recovery; community resilience.

References: 10.